

ЗАТВЕРДЖУЮ

Виконуючий обов'язки директора коледжу

Олег ДЕРЛЮК

Олег Дерлюк
вчеськи 2024 року

Дніпропетровська обласна рада

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ СПОРТУ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

ПРОГРАМА

освітнього компонента

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
підготовки фахового молодшого бакалавра
зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Олена ШАДРІНА – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший викладач

Обговорено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки

« 28 » серпня 2024 року, протокол № 1

Схвалено методичною радою

« 29 » серпня 2024 року, протокол № 2

Голова методичної ради Олена КУДЗІЄВА

Вступ

Програма освітнього компонента «ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ» складена відповідно до освітньо-професійного ступеня підготовки **фахового молодшого бакалавра** спеціальності **017 Фізична культура і спорт** галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Курс «Історія фізичної культури» наочно показує поступальний розвиток фізичної культури і спорту від нижчих форм до сучасного їхнього стану, надає можливість прослідити еволюцію виникнення і розвитку фізичної культури і спорту з найдавніших часів і до наших днів. Історія фізичної культури ознайомлює із формами змагань, системами фізичної культури, спортивними ідеалами різних епох, досягненнями, яких добивалося людство у різні періоди, так як на стан і розвиток фізичної культури та спорту в суспільстві завжди впливали виробничі відносини людей, економіка, політика й ідеологія, досягнення науки, філософії, естетичні, релігійні й інші погляди людей на ту або іншу суспільно-економічну формацію. У той же час фізична культура і спорт також чинила зворотний вплив на різні сторони життя товариства: медицину, педагогіку, науку, військову справу, мистецтво. У історії суспільного розвитку, фізичній культурі і спорту завжди належала важлива роль у формуванні фізичних і психічних якостей людського роду. Вони сприяли при вмілому підході вихованню фізичної, розумової і психічної гармонії людської особистості. Саме вивчення освітнього компонента Історії фізичної культури надає зрозуміти загальні тенденції у розвитку тіловиховання, причини створення тієї чи іншої форми фізичного виховання, її внеску до загальної скарбниці галузі тіловиховання, її значення для розвитку фізичної культури сьогодення, зміни впродовж віків поглядів цивілізацій на ідеальну людину та вплив цих суджень на розвиток фізичної культури у суспільстві. При вивченні Історії фізичної культури доцільно зрозуміти походження та значення понять «фізична культура», «фізичне виховання», «спорт», «гімнастика», «олімпійський рух»

Предметом вивчення історії фізичної культури є загальні закономірності виникнення, розвитку фізичної культури на різних етапах існування людства, з'ясування їх особливостей у різних народів минулого і сьогодення, аналіз їх практики, до змісту якої входять засоби, методи, ідеї, теорії і системи фізичної культури різних народів, де вона органічно входить до життєдіяльності. *Місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі підготовки* - при вивченні курсу здобувачі освіти потребують базових знань з курсу

шкільної програми – історії України, всесвітньої історії, фізичної культури.

1. Мета та завдання освітнього компонента

1.1. *Метою* вивчення освітнього компонента є:

- сформувати у здобувачів освіти фундаментальні знання стосовно загальних закономірностей виникнення, становлення і розвитку фізичної виховання і спорту на різних етапах існування людського суспільства;
- сформувати систему знань щодо виникнення й розвитку засобів, форм, методів, ідей та теорій фізичного виховання та спорту;
- розвинути професійну самосвідомість майбутніх фахівців;
- виховати морально-етичні та ідейно-патріотичні переконання фахівця, причетність до світової історичної спадщини та традицій в галузі фізичної культури;
- прищепити фахівцям навички наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури та спорту;
- навчити практичним навичкам роботи з історичною та науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел;
- виробити уміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури та спорту, оцінки спортивних явищ та подій.

1.2. *Основними завданнями* освітнього компонента є:

- сформувати понятійний апарат, який дозволить здобувачам освіти опанувати знання про розвиток фізичної культури та спорту;
- дати знання теоретичних основ історичної науки, розкрити основні положення формаційного та цивілізаційного методологічних підходів до вивчення вітчизняної історії фізичної культури та спорту;
- вивчити історію створення вітчизняної системи фізичного виховання;
- вивчити історію Олімпійського руху в Україні;
- сприяти формуванню наукового світогляду, вихованню патріотизму та інтернаціоналізму, історичної самосвідомості тощо;
- сприяти підготовці освічених, спеціалістів, здатних аналізувати та прогнозувати розвиток масового, аматорського та професійного спорту.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні:

знати:

- причини зародження та розвитку фізичної культури та спорту в Україні; в країнах світу;

- всесвітню історію фізичної культури і спорту та історію міжнародного спортивного руху;
- загальні положення і напрями розвитку фізичної культури та спорту залежно від етапів розвитку українського суспільства;
- основні направлення з громадської, педагогічної та військової історії, культури, медицини, теорії та методики фізичного виховання, спортивно-педагогічних і медико-біологічних дисциплін;
- основні події і дати, що характеризують історію розвитку вітчизняної системи фізичного виховання;
- історію Олімпійського руху в Україні, в світі;

вміти:

- характеризувати основні поняття фізичної культури;
- характеризувати розвиток фізичної культури в різні періоди існування українського суспільства;
- застосовувати знання з історії фізичної культури в практичній діяльності;
- аналізувати роль історичного знання в рішенні актуальних проблем міжнародного спортивного та Олімпійського рухів.

1.4. Відповідно до освітньо-професійної програми *програмними результатами навчання є:*

PH 1 Аналізувати особливості розвитку сфери фізичної культури і спорту для удосконалення процесу фізичного розвитку людини.

PH 5 Застосовувати академічні знання та практичні навички в організації самостійної роботи та розвитку.

PH 6 Аналізувати та застосовувати передовий досвід у науці.

1.5. Відповідно до освітньо-професійної програми даному компоненту відповідають наступні *сформовані компетентності:*

ЗК 1 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

ЗК 3 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4 Здатність до набуття в процесі навчання або професійній діяльності широких спеціалізованих фактологічних та теоретичних знань.

ЗК 5 Здатність до розуміння (усвідомлення) рівня отриманих в процесі навчання

або професійній діяльності знань.

ЗК 6 Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 8 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 12 Здатність визначати роль фізичного виховання і спорту для формування здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я людини.

СК 1 Здатність до формування особистості людини на основі цінностей фізичної культури.

На вивчення освітнього компонента відводиться 90 годин/3 кредити ECTS

2. Інформаційний обсяг освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. СВІТОВА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

1. Вступ. Значення, зміст та завдання предмету.
 2. Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві.
 3. Фізична культура стародавнього світу.
 4. Фізична культура епохи середньовіччя.
- Фізична культура нового часу. Особливості розвитку спорту нового часу.

МОДУЛЬ 2. ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО ТА ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХІВ

1. Олімпійські ігри Стародавньої Греції.
2. Відродження Олімпійських ігор сучасності.
3. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху.
4. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.

МОДУЛЬ 3. ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

1. Витоки фізичної культури в Україні.
2. Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст.
3. Україна в олімпійському русі.

Зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. СВІТОВА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Вступ. Значення, зміст та завдання предмету.

Вступ. Значення, зміст та завдання предмету.

Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві.

Витоки фізичної культури. Фізична культура в первісному суспільстві.

Фізична культура стародавнього світу.

Особливості, провідні форми та засоби фізичної культури стародавнього світу. Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції.

Особливості фізичної культури Стародавнього Риму. Особливості фізичної культури в країнах Стародавнього Сходу та Америки. Фізична культура народів Америки у період до європейської колонізації.

Фізична культура епохи середньовіччя

Особливості європейської фізичної культури в середні віки. Особливості фізичного виховання у середні віки в країнах Сходу. Лицарська система фізичного виховання. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання.

Фізична культура нового часу. Особливості розвитку спорту нового часу. Передумови формування національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст. Особливості німецької, шведської, французької та сокольської систем фізичного виховання. Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, жіночих, робітничих. Скаутський рух. Виникнення і розвиток робітничого спортивно-гімнастичного руху. Особливості розвитку спорту нового часу.

МОДУЛЬ 2. ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО ТА ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХІВ.

Олімпійські ігри Стародавньої Греції.

Значення спорту у житті античних греків. Передумови виникнення Олімпійських ігор у Стародавньої Греції. Програма, зміст, учасники Олімпійських ігор. Спортивні споруди Стародавньої Греції. Причини занепад давньогрецьких Олімпійських ігор.

Відродження Олімпійських ігор сучасності. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Діяльність П'єра Де Кубертена. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.

Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху.

Організація, проведення та значення Ігор I Олімпіади. Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності. Діяльність МОК та його президентів. Олімпійська символіка та атрибутика. Параолімпійські ігри та їх значення.

Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності.

Регіональні та континентальні ігри як складова частина міжнародного спортивного руху. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади. Розвиток неолімпійських видів спорту.

МОДУЛЬ 3. ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.

Витоки фізичної культури в Україні. Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян. Особливості, провідні форми та напрямки

фізичного виховання у Київській Русі. Фізична підготовка запорізького козацтва.

Фізична культура та спорт в Україні у XIX-XX ст. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні у XIX-XX ст. Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Західній Україні (кінець XIX-30-ті рр. XX ст.). Розвиток спорту за часів УРСР.

Україна в олімпійському русі. Україна в міжнародному олімпійському русі. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх. Створення НОК України та особливості його діяльності. Особливості, проблеми та розвитку спортивного руху в сучасній Україні.

3. Рекомендована література

Основна:*

1. Балух В.О. Історичні портрети античності та середньовіччя: підручник В.О. Балух, І.П. Возний, В.П. Коцур. - Чернівці: Книги - XXI, 2007.
2. Голощاپов Б.Р. Історія фізичної культури і спорту: Навчальний посібник /Б.Р. Голощاپов. - К.: Видавничий центр ВЛАДОС, 2005.
3. Пельмень В.К. Історія фізичної культури: Навчальний посібник /В.К. Пельменів, Є.В. Конєва. - К.: Видавничий центр ВЛАДОС, 2005.

Додаткова:

1. Губарев І.В. Історія фізичної культури. Конспект лекцій -Кам'янськ, ДТУ 2022.
2. Козій Ю.С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади: Матеріали для лекцій з історії фізичної культури. Львів, 2000.
3. Степанюк С.І., Андреева Р.І., Курс лекцій для вивчення дисципліни «Історія фізичної культури» - Херсон: ХДУ, 2008.
4. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури. Навчальний посібник/За ред. проф. С.М. Філя. - Харків: «ОВС», 2003.
5. <https://olympic.ru/upload/2020/02/charter-26.06.2019-rus.pdf>
6. <http://zakon1.rada.gov.ua>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

II семестр – іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання: семінарські заняття (індивідуальне та фронтальне опитування, тестування, письмові роботи), самостійні роботи, захист презентацій, модульні контрольні роботи, екзаменаційний контроль.

Засоби для проведення початкового, поточного, проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти.

У процесі вивчення курсу «Історія фізичної культури» використовуються такі види контролю:

- **початковий** контроль знань здобувачів освіти здійснюється під час проведення семінарських занять і включає в себе перевірку теоретичного матеріалу, який вивчався в шкільній програмі: історія України, всесвітня історія, фізична культура, що проводиться методом фронтального усного опитування;
- **поточний** контроль здійснюється на семінарських заняттях. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темою семінарського заняття, та сумлінність здобувача освіти в роботі семінарського заняття;
- **проміжний** контроль здійснюється на семінарських заняттях і має дві функції: перевірки засвоєння здобувачем освіти системотворчих моментів лекцій і семінарських занять, і стимулювання поглибленого вивчення певного обсягу матеріалу курсу (здійснюється як у письмовій так і в усній формі);
- **підсумковий** контроль здійснюється у формі іспиту після закінчення вивчення всього курсу «Історія фізичної культури».